

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Sexagesimum Sextum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

Sexagesimum Sextum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet privilegio, † quòd ex violèta p̄sumptione diffinitiva sententia fertur. Ideo quidam coram Romano Pontifice proposuit, an Iudex valeat ex sola p̄sumptione, sententiam diffinitivā proferre? Fuit responsum, quòd sic, p̄cedente sn̄a Salomonis, in 3. Reg. c. 3. in quo habetur, quòd cum duę mulieres essent simul in quadam domo, & vtraque haberet filium parvulum infantē, contingit q̄ alter infans mortuus est. Illa cuius filius mortuus erat, accepit filium alterius vivum, & filium suum mortuum latenter posuit ad latus illius cuius filius erat vivus. Postmodum illæ duę mulieres, cœperunt contendere inter se. Illa cuius filius erat vivus, petebat filium suū ab alia. Illa respondebat filius tuus mortuus est, meus autem vivit. Alia contra, & ita inuicē disceptabant. Accesserunt ad Regem Salomonem, & coram eo contenderūt. Cumq̄; illa cuius filius erat vivus nō posset probare quòd filius suus esset, voluit Rex per p̄sumptionem inuenire, cuius esset filius. Dixit Rex afferte mihi gladiū. Quo allato, dixit dividite infantem vivum, & date dimidiam partem vni, & dimidiam alteri. Illa cuius filius erat vivus, dixit Regi. Domine date infantem illi vivum, & non occidatur. Econtra alia dicebat nec mihi nec tibi, sed diuidatur. Tunc Rex ait, datæ huic, scilicet, quæ volebat infantem diuidi vivum, hæc est enim mater eius, & ita Rex ad hanc p̄sumptionem rectam tulit sententiam, capi. afferte de p̄sumpt. Ratio autem cur ita fuerit indicatum est.
- 2 † Nam cum Rex Salomon audiisset verba matris, cuius viscera commota sunt super filio suo dicentis, Domine date illi infantem vivum, & non occidatur, & ex aduerso, audiens aliam dicentem nec mihi, nec tibi sed diuidatur, ideo iudicavit illam verè matrem esse, quæ volebat filium diuidendum, sed vivum alteri tradendum. Hic animadvertendum, † licere Principem exemplis iudicare, si approbata sunt exempla, & ita limitatur. l. nemo. C. de senten. quæ dicit. Legibus, non autem exemplis iudicandum, & glo. est nota. in capit. fin. 20. distinct. & ex hoc text. nota. quòd exemplis veteris testamenti licitè iudicamus, maximè si sint diuina, in capit. qualiter, & quando secundo de accusat. cap.

- 4 cap. Deus omnipotens. 2. q. 1. † Sed an liceat Iudici rem dubiam propositam in controuersia inter litigantes derimere? Abb. in c. licet, de probat. tenet, quòd sic, intelligendo semper hoc procedere, vbi res commodè posset diuidi, & probationes sint omnino pares, quòd de loco habere potest, in interdicto, vti possidetis. Nam ambo pariter probant possessionem, sed in casu nostro proposito, non potuisset fieri, quia res erat indiuisibilis, vt quia erat puer, & etiam quia non aderat probationes. Nam illa mulier quæ subtraxit filiū alterius, erat in possessione, & alia nil probabat, sed
- 5 Salomon illa verba tentatiuè dixit. Vnde † Iudex non debet esse facilis ad diuisionem, sicuti faciunt rustici. Et contra illam sententiam rusticorum, vide quod legitur, & not. in l. nesennius. ff. de neg. gest. Sed an præsumptio nõ allegata proffit? Dicitur, quòd nõ l. si adulterium. §. idem pollioni. ff. ad l. Iul. de adult. Bart. in l. cum quid. ff. si cert. pet. Qui dicit, quòd non cadit præsumptio super non allegatis Bar. in l. rem alienam. ff. de pign. act. Bald. in l. si certis annis & ibi Angel. C. de pac. Pau. de Cast. in l. si minorem C. de in integr. rest. min. But. in c. peruenit de empt. & vend. Innoc. in c. ex insinuatione de appell. c. per tuas de test. verum est, quòd præsumptio quæ constat, & constare potest, debet allegari ante sententiam, & ita loquuntur iura allegata. † Sed quando sumus in præsumptionibus iuris, & de iure, non recipiunt probationem in contrarium, nisi ex confessione partis, in Auth. sed iam necesse. C. de donat. ante nup. Alex. in l. non est verisimile. ff. quòd met. cau. Item nisi ad finem petendi restitutionem in integrum, ex regula generali infra probatio ex confessione. Item nisi actor non contradicat, Ioan. de Imol. & Alex. in l. inter stipulantem. ff. de verbo. obligat. Innoc. in cap. fraternitatis de frigid. & malefic. Sed hic sumus in præsumptione violenta, in qua. † Iudex potest procedere ad diffinitiuam sententiam, etiam non probata præsumptione, nec allegata per partes, sufficit enim quòd iudex ex variis circumstantiis, iudicio intellectus illam præsumptionem percipiat, seu eligat, quanquam pars credat ob probationis defectum in causa
- 8 succumbere. † Vnde etiam talis præsumptio violenta, sufficit ad condemnandum de adulterio, Bar. in l. 1. 2. col. versic. modo reuoco & Doct. in l. fin. C. de probat. l. si quis adulterij. C. de adul. Inn.
- 9 in cap. quia verisimile de præscript. † Sed an sufficiat præsumptio ad condemnandum de alio crimine? Doct. & ibi Bal. in l. si. ff. de hæred. instit. & in l. si aduersarius C. de fid. instrum. & in l. non hoc C. vnd. cog. & in l. neque natales. C. de probat. tenent quòd sic, quando

quando sumus in violenta præsumptione, vt in d. ca. affertè. Hic igitur habes quando præsumptio sit probanda, vel alleganda, & quando ex violenta, possit quis damnari.

S U M M A R I V M.

- 1 Iuramenti forma quam faciunt Episcopi in accipiendo dignitatem à Papa.
- 2 Episcopi iurant fidelitatem Romanæ Ecclesie.
- 3 Imperator iurat, & qua forma vtitur in accipiendo coronam, & vñtionem.
- 4 Imperatoris iuramentum ad quæ se extendit.
- 5 Iuramenti forma quæ præstatur per clericos inferiores.
- 6 Iuramenti forma quæ præstatur per vasallum Domino feudi.
- 7 Iuramentum est obligatorium ad præstandam fidelitatem.
- 8 Iurare per Deum magis fuit permissum, quàm per creaturas ne quis incidat in crimen idolatriæ.
- 9 Iuramenti forma alia sit solo sermone, alia quæ sit interuentu alicuius rei sacræ.
- 10 Iuramentum non est præstandum nisi in dubiis, & necessariis.
- 11 Pœna periurij est sicut de aliis mortalib. & ut in terribili iudicio puniatur.
- 12 Hæreticus est qui credit Papam non habere potestatem condendi.
- 13 Prelatus tenetur iuuare Papam ex debito iuramenti contra Principem. Et an contra filios, & parentes proprios?
- 14 Prelatus iurans non reuelare consilium, vel secretum intelligitur de honesto.
- 15 Papæ consilium intelligitur semper honestum.
- 16 Episcopo non licet compellere clericos ad iurandum nisi dispensatio rerum ecclesiasticarum commissa fuerit.
- 17 Iuramentum obligat ad soluendas vsuras licet postea illas repetere valeat.
- 18 Iuramentum extortum per metum seruatur si seruari potest sine interitu salutis eternæ.
- 19 Iuramentum in iudicio est triplex voluntarium, necessarium, iudiciale.
- 20 Iuramentorum effectus est, quia ex eis datur actio in factum.

Sexagesimum Septimum Privilegium.

ECCLESIA gaudet privilegio, † ex quo dat formam iuramenti, quod faciunt Episcopi recipientes dignitatem à Papa. In hunc enim modum iuramentum suscipiunt. Iurât fidelitatem Sancto Petro. Præstatur ei fidelitas, seruando illam viuam fidem, quam Beatus